

چالش‌ها و فرصت‌های مشاوران مدرسه در کار با دانش‌آموزان ناراضی جنسیتی:

مرور سیستماتیک

The Opportunities Challenges School Counselors Face Working with Students with Gender Dysphoria: A Systematic Review

Dr. Abbas Javaheri*

Assistant Professor, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran.

javaheri.m@ut.ac.ir

Motahareh Vakili

M.A Of School Counselling, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran, Tehran, Iran.

دکتر عباس جواهری (نویسنده مسئول)

استادیار، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

مطهره وکیلی

کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

Abstract

The term "gender dysphoria" is used for those who experience a mismatch between their gender-related experience and the gender identity they have been assigned to when born. Recent studies show that students with gender dysphoria face unique challenges, and this also could create new challenges for school counselors working with them. The aim of this study was to present the opportunities and challenges school counselors face interacting with students with gender dysphoria. For the purpose of including relevant studies and resources, We used valid scientific databases such as Taylor & Francis, PubMed, Elsevier, Magiran, Noormags, and SID. We also included results found using Google Scholar and ScienceDirect to extend the breadth and depth of the review process. Moreover, we specifically included keywords such as "school counselor", "gender identity", "transsexual", "gender dysphoria" and "gender dissatisfaction". Out of 60 related studies, 7 papers met the criteria for inclusion in this study. The results indicate the significance of counselor education in working with students with gender dysphoria; also, it highlights the necessity of more investigation about the topic and formulating intervention programs for working with the target population.

Keywords: school counselor, gender dysphoria, gender identity disorder, systematic review, transsexual.

چکیده

اصطلاح ناراضی جنسیتی برای کسانی به کار می‌رود که ناهماهنگی بارزی بین تجربه جنسیتی و جنسیت تخصیص شده در بدو تولد آن‌ها وجود دارد. مطالعات اخیر نشان می‌دهد که دانش‌آموزان ناراضی جنسیتی در مدرسه شرایط نامطلوبی دارند که چالش‌هایی برای مشاوران مدرسه ایجاد کرده است. هدف این مطالعه ارائه تصویر روشنی از فرصت‌ها و چالش‌های مشاوران مدرسه در کار با دانش‌آموزان ناراضی جنسیتی است. در این مطالعه مروری، به منظور یافتن منابع و مطالعات مرتبط، از پایگاه‌های معتبر علمی مانند: Taylor & Francis, PubMed Elsevier, Magiran, Noormags, SID استفاده شده است. همچنین برای بررسی دقیق‌تر از موتورهای جستجوی Google Scholar و ScienceDirect نیز کمک گرفته شده است. جستجو با استفاده از کلمات کلیدی مانند "مشاور مدرسه"، "دانش‌آموزان ناراضی جنسیتی"، "دانش‌آموزان ترنسکشوال" و "هویت جنسیتی" در مقالات فارسی و "Gender Transsexual students", "Gender identity" "dysphoria", "School counselor", در مقالات انگلیسی انجام شده است. از مجموع ۶۰ مقاله مرتبط، ۷ مقاله شرایط ورود به پژوهش را داشته‌اند. نتایج تحقیقات، اهمیت آموزش مشاوران برای کار با دانش‌آموزان ناراضی جنسیتی، ضرورت بررسی‌های بیشتر و طراحی برنامه‌های مداخله‌ای اصولی را با توجه به نیازهای این افراد نشان می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: مشاور مدرسه، ناراضی جنسیتی، اختلال هویت جنسیتی، مرور سیستماتیک، ترنسکشوال.

یکی از مهم‌ترین وجوه هویت انسانی، هویت جنسیتی است. اینکه انسانی زن نامیده شود یا مرد، پس از هستی و حیات او، مهم‌ترین وجه شناسایی فرد توسط خود و محیط پیرامون خود است (موحد و حسین زاده کاسمانی، ۱۳۹۱). هویت جنسیتی افراد به معنای احساسی است که فرد از زن یا مرد بودن خود دارد (منادی، ۱۳۹۲). معمولاً هویت جنسیتی در نوجوانی به طور کامل شکل می‌گیرد و تلقی هر فرد از خودش به عنوان مونث یا مذکر بودن ثابت می‌ماند. با این وجود، برخی نیز در نوجوانی، شناخت درستی از هویت جنسیتی خود ندارند و سردرگم هستند (وکیلی، حاج‌حسینی و جواهری، ۱۳۹۹). در واقع همه ما از زمانی که خود را شناخته‌ایم و وجودمان را در این جهان حس کرده‌ایم، خود را براساس ویژگی‌های جسمانی درک کرده ایم. این فرآیند به حدی طبیعی و خود به خودی است که هیچگاه پی به اهمیت آن، آنگونه که واقعاً هست نبرده‌ایم (اوجانی، مهری‌نژاد و بیجاری، ۱۳۹۴).

در شرایط طبیعی، هویت جنسیتی افراد یعنی حس شخصی آن‌ها از زن و مرد بودنشان و صفات، ارزش‌ها و ویژگی‌های جنسیتی که به خود نسبت می‌دهند با هنجارهایی که جامعه به زنانگی و مردانگی اختصاص می‌دهد، در یک جهت قرار دارد. این افراد از نظر جامعه و خانواده‌هایشان، به لحاظ هویت جنسیتی طبیعی و بهنجار به نظر می‌رسند که مشکلی از نظر هویت جنسیتی ندارند (منادی و فرشی صبح خیز، ۱۳۸۹). با این وجود، در مواردی پیش می‌آید که هویت جنسیتی افراد با هنجارهای جامعه همسو نیستند (کان، ۲۰۱۴) به طوری که آنان در ذهن و روان خویش، خود را متعلق به جنسی دیگر می‌بینند و باور دارند به اشتباه در قالب زن یا مرد متولد شده اند (جواهریان، ۱۳۸۵) که در راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی برای توصیف این افراد از اصطلاح ملال جنسیتی استفاده شده است (انجمن روانپزشکی آمریکا، ۲۰۱۳، ترجمه رضائی، فخرایی، فرمند، نیلوفری، هاشمی‌آذر و شاملو، ۱۳۹۶).

به طور معمول دیده می‌شود که خانواده و جامعه از افراد ناراضی جنسیتی انتظار دارند، نقش‌های متناسب با جنسیت خود را بپذیرند و آنها را به دلیل حرکات و رفتارهای جنس مخالف سرزنش می‌کنند که این امر، در مواردی باعث انزوا می‌شود. این انزوا، ممکن است باعث ترک تحصیل و شکست تحصیلی شود. همچنین به دلیل سردرگمی هویت، ممکن است این افراد در سنین نوجوانی و مراحل کسب هویت، دچار مشکل شوند (زوک و سوزن، ۱۹۹۸). از طرفی مدرسه و عملکرد آن بر شکل‌گیری هویت افراد تاثیر قابل توجهی دارد (صفری شالی و عبدمولایی، ۱۳۹۵). در مدارس ممکن است سیاستی برای حمایت از هویت و گرایش جنسیتی دانش‌آموزان وجود نداشته باشد (گلشن، ۲۰۱۷، به نقل از سیمونز و کوادرادو، ۲۰۱۹). روزنهان و سلیگمن (۱۹۵۵) درباره مشکلاتی که متوجه این افراد است بیان می‌کنند که بسیاری از این افراد از نشان دادن خود در جمع اجتناب می‌کنند، از طرف خانواده طرد می‌شوند، به انزوا و تنهایی کشیده می‌شوند و حتی برای پذیرش هویت خود مشکلات متعددی دارند. حتی بعضی از نوجوانان به دلیل تمسخر دانش‌آموزان و یا فشار مدرسه برای ملبس شدن به لباس کلیشه‌ای جنس تعیین شده، از رفتن به مدرسه خودداری می‌کنند (سادوک و همکاران، ۲۰۱۵). از موارد دیگری که می‌تواند در شکل‌گیری هویت جنسیتی تاثیرگذار باشد، برچسب‌زنی است. برچسب‌زنی در مدرسه می‌تواند پیامدهای مهمی برجای بگذارد. وقتی برچسبی به فردی زده شود، کندن این برچسب کار دشواری است و وقتی که اتفاقی در مدرسه می‌افتد نخستین کسی که موردظن قرار می‌گیرد دانش‌آموزی است که برچسب مشکل ساز به او خورده است. برچسب‌زنی توسط گروه همسالان نیز صورت می‌گیرد. اهمیت برچسب‌هایی که گروه همسالان به فرد می‌زنند کمتر از برچسب‌های معلمان به دانش‌آموزان نیست (کوئن، ۲۰۰۵، ترجمه توسلی و فاضل، ۱۳۹۱). با این وجود دیده می‌شود که به دانش‌آموزان ناراضی جنسیتی در مدارس برچسب‌هایی

1 gender identity

2 Kon

3 Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders

4 Gender dysphoria

5 Zucker & Susan

6 Glson

7 Simons & Cuadrado

8 Rosenhan & Stigman

9 Kaplan, Sadocks

1 Ghen

مانند همجنس‌گرا زده می‌شود. همچنین ممکن است این دانش‌آموزان در مدرسه گروه‌های حمایتی نداشته باشند و معلمان نیز زمانی که آن‌ها مورد آزار و اذیت قرار می‌گیرند مداخله‌ای نکنند (کوسیو، گریتاک، گیگا، ویلناز و دانسیچسکی، ۲۰۱۶). پس می‌توان گفت که از مدارس انتظار می‌رود، مکانی امن برای تمام دانش‌آموزان باشند، اما متأسفانه تجارب دانش‌آموزان ترنسجندر نشان می‌دهد که آن‌ها با آسیب‌های روانی و جنسی در مدرسه مواجه هستند (وایمبلی، ۲۰۱۵).

دانش‌آموزانی که به‌عنوان افراد ناراضی جنسیتی شناخته می‌شوند، گزارش می‌دهند که مورد آزار و اذیت و قلدری بیشتری قرار می‌گیرند و مدرسه به آن‌ها توجه لازم را ندارد (فردریکو و سگال، ۲۰۱۵). پس بهتر است مشاوران بتوانند محیط امنی برای دانش‌آموزان فراهم کنند تا آن‌ها در مدرسه احساس امنیت داشته باشند و مسائل خود را بیان کنند (ساین و بورنز، ۲۰۱۴). در صورت فراهم بودن حمایت‌های لازم، به‌طور معمول، مشاوران مدارس یکی اولین کسانی هستند که دانش‌آموزان اقلیت‌های جنسیتی به آن‌ها مراجعه می‌کنند (بایرد و هایز، ۲۰۱۲). پس بهتر است محیط مدرسه به‌صورتی باشد که تسهیل خودکارآمدی و آموزش شغلی دانش‌آموزان ناراضی جنسیتی را فراهم آورد (سیمونز، کاشوبک، وست و آلف، ۲۰۱۴) زیرا موفقیت تحصیلی دانش‌آموزانی که خود را ترنسجندر می‌دانند می‌تواند به‌دلیل جو نامطلوب و خصمانه مدرسه تحت‌تأثیر قرار گیرد. همچنین، احساس تعلق خاطر پایین به مدرسه، می‌تواند عواقب طولانی مدت تحصیلی داشته باشد، به‌طوری که، در این افراد میزان بالای ترک تحصیل و عملکرد تحصیلی پایین دیده می‌شود که می‌تواند نتیجه شرایط نامطلوب برای مدرسه است (فردریکو و سگال، ۲۰۱۵).

از آنجایی که دانش‌آموزان بیشتر ساعات خود را در مدرسه می‌گذرانند، بنابراین مهم است که مدارس جو حمایتی مطلوبی را فراهم آورند (سوانسون و گتینر، ۲۰۱۶). طبق نظریه برونفربرنر، مشاوران مدارس لازم است که دانش و مهارت خود را ارزیابی کنند و پیش از شروع کار با اقلیت‌های جنسیتی در مدارس محدودیت‌ها و نقاط ضعف و قوت خود را در نظر بگیرند و سوال‌هایی از قبیل اینکه اعتقاد من در خصوص این افراد چیست؟ و آیا این افراد برای من پذیرفته شده هستند؟ را از خود بپرسند (لاسیتر و سایفورد، ۲۰۱۵). علاوه بر این، چگونگی تعامل مشاور با کادر مدرسه نیز باید مورد توجه قرار گیرد، توجه به این نکته لازم است که افرادی که با مشاور مدرسه در ارتباط هستند، مشاور مدرسه را مدافع عدالت و حقوق همه‌ی دانش‌آموزان بدانند (انجمن مشاوره مدرسه آمریکا، ۲۰۱۶). همچنین برگزاری جلساتی در مورد مسائل مربوط به نوجوانان ناراضی جنسیتی، برای کارکنان مدرسه، نقش مهمی در ایجاد محیطی ایمن برای این دانش‌آموزان دارد (ساین و بورنز، ۲۰۱۴). علاوه بر این، چن‌هایز (۲۰۰۱) توصیه می‌کند که مشاوران مدرسه تأکید خود را بر نقاط قوت دانش‌آموزان ناراضی جنسیتی قرار دهند.

انجمن مشاوره مدرسه آمریکا، مسئولیت مشاوران مدارس را، در خصوص کار با دانش‌آموزانی که در اقلیت‌های جنسیتی هستند بیان می‌کند که عبارتند از: مشاوران مدرسه وظیفه اخلاقی و حرفه‌ای دارند که نیاز این دانش‌آموزان را همانند دیگر دانش‌آموزان رفع کنند و برنامه‌های مدارس به نیاز این دانش‌آموزان هم توجه کند، مدافع حقوق دانش‌آموزان باشند و برای تسهیل در تغییر مدارس بکوشند. در واقع نکته حائز اهمیت این است که هویت‌های دانش‌آموزان در خلا شکل نمی‌گیرد، بنابراین چارچوب هویت‌های متقابل (مشاور و دانش‌آموز) باید در نظر گرفته شود و برنامه مشاوران شامل برنامه‌ریزی، مشاوره و فعالیت‌های پشتیبانی و حمایتی باشد (گودریچ و لوک، ۲۰۱۵).

1 Kosciw, Greytak, Giga, Villenas & Danishevski

2 Wiberly

3 Federico & Sehgal

4 SINGH& Bmes

5 Byrd & Hayes

6 Simons, Kashubeck-West, & Althof

7 Federico & Sehgal

8 Swanson, Gettiner

9 Bronfenbrenner's

1 Lassiter & Sifford 0

1 American School Counselor Association 1

1 SINGH& Bmes 2

1 Chen-Hayes 3

1 Goodrich & Luke 4

The Opportunities Challenges School Counselors Face Working with Students with Gender Dysphoria

بهتر است مشاوران مدرسه برای برقراری عدالت در میان تمام دانش‌آموزان تلاش کنند و با افزایش آگاهی خود و همکاران، دیدگاه‌های منفی پیرامون دانش‌آموزان ترنسجنسدر را تغییر دهند (شای و داود، ۲۰۱۷). این درحالی است که نتایج گزارش‌ها نشان می‌دهند که دانش‌آموزانی که خود را ترنس معرفی می‌کنند در مقایسه با همسالان خود در مدارس، میزان بالاتری از بدرفتاری را تجربه می‌کنند (دسل، کولیک، ورنیک و سالیوان، ۲۰۱۷).

یکی از مهم‌ترین یافته‌های حاصل از نظرسنجی ملی انجام شده توسط GLSEN^۲ از دانش‌آموزانی که خود را دگرباشان جنسی معرفی کردند، حاکی از این بود که ۵۱/۷ درصد از این دانش‌آموزان، زمانی که با مشاور صحبت می‌کردند احساس بهتری را تجربه می‌کردند و مشاور نقش مثبتی در روند زندگیشان داشتند (سانگ و کاسیو، ۲۰۱۶). در واقع عوامل مدرسه وظیفه دارند هنگام مشاهده آزار و اذیت دانش‌آموزان ناراضی جنسیتی، مداخله درستی انجام دهند، اما با این حال بسیاری از آن‌ها مداخله‌ای نمی‌کنند و حتی در برخی از موارد باعث ناراحتی و آزار این دانش‌آموزان می‌شوند (کاسیو، گریتاک، گیگا، ویلناس و دانیسچسکی، ۲۰۱۳). برخی از محققان اظهار می‌دارند که معلمان و مشاوران مدرسه غالباً از اعتقادات و برداشت‌های خود پیرامون دانش‌آموزان ترنسجنسدر بی‌اطلاع هستند و در برقراری ارتباط با دانش‌آموزان اقلیت جنسیتی مشکل دارند و سردرگم می‌شوند (پرز، اسپاندینگ و دائو، ۲۰۱۳). بسیاری از مشاوران مدارس، خود را حامی معرفی می‌کنند؛ در حالی که سطح ادراک شده آن‌ها از این حمایت متفاوت است؛ به این معنا که حمایت آن‌ها با تلاش‌های واقعی آن‌ها مغایر است (جک، ۲۰۱۹) و این می‌تواند مدارس و دانش‌آموزان را با مشکلات جدی مواجه کند. با توجه به اهمیت بررسی نقش مشاوران مدرسه در تعامل با دانش‌آموزانی که در اقلیت‌های جنسیتی هستند، در این پژوهش به دنبال مروری بر تحقیقات انجام شده در ارتباط با فرصت‌ها و چالش‌های مشاوران مدرسه در کار با دانش‌آموزان ناراضی جنسیتی هستیم.

روش

مطالعه حاضر مروری توصیفی و نظام‌مند است. به‌منظور بررسی منابع موجود، علاوه بر بررسی منابع داخلی مانند SID Noormages, Magiran منابع خارجی مانند Elsevier, Pubmed, Taylor & Francis استفاده شده است. همچنین برای بررسی دقیق‌تر از موتورهای جستجوی Google Scholar و Sciencedirect نیز استفاده شده است. کلمات کلیدی مانند "مشاور مدرسه"، "دانش‌آموزان ناراضی جنسیتی"، "دانش‌آموزان ترنسکشوال" و "هویت جنسیتی" در فارسی و "Gender", "Gender dysphoria", "Transsexual", "School counselor", "identity" در مقالات انگلیسی جستجو شده‌اند. با توجه به نو بودن موضوع پژوهش، محدودیت زمانی در نظر گرفته نشده است.

در جستجو با کلیدواژه‌های فوق به صورت اولیه، حدود ۸۰۰ مقاله انگلیسی و ۵۰ مقاله فارسی به‌دست آمد که پس از مطالعه عناوین مقالات و حذف مقالات تکراری بازاریابی شده از پایگاه‌های اطلاعاتی مختلف، ۶۰ مقاله مرتبط انتخاب شد. پس از انتخاب اولیه مقالات مرتبط بر اساس چکیده، مقاله‌هایی که در حوزه کار مشاور با دانش‌آموزان ناراضی جنسیتی نبودند حذف شده و با توجه به اختصاصی بودن حوزه پژوهش، در نهایت ۷ مقاله انگلیسی مرتبط با موضوع، شرایط ورود به تحقیق را داشتند و مورد بررسی نهایی قرار گرفتند.

یافته‌ها

- 1 Shi & Doud
- 2 Ißsel, Kulick, Wernick, Sullivan
- 3 Gay, Lesbian, Straight Education Network
- 4 Singh & Kosciw
- 5 Kosciw
- 6 Rrez, Schanding & Dao
- 7 Jack

پس از جستجو، غربالگری و ارزیابی کیفی مطالعات در طی مرور سیستماتیک، در پایان ۷ مقاله مورد بررسی قرار گرفته شد. پس از بررسی مقالات، تعداد ۷ مقاله در حوزه کارمشاوران مدارس با دانش آموزانی که در اقلیت‌های جنسیتی قرار دارند به دست آمد که تمامی آن‌ها به زبان انگلیسی بودند و مشخصات آن‌ها در جدول ۱ آورده شده است.

جدول ۱. مشخصات مطالعات وارد شده در مرور سیستماتیک

ردیف	نویسنده اول	سال	روش
۱	گودریچ ^۱	۲۰۰۹	کتابخانه ای
۲	آنلیس ^۲	۲۰۰۹	کتابخانه ای
۳	مادیو ^۳	۲۰۱۸	کتابخانه ای
۴	سیمونز	۲۰۱۸	کتابخانه ای
۵	ربرتو ^۴	۲۰۱۹	کیفی
۶	سیمونز ^۵	۲۰۱۹	کیفی
۷	جک	۲۰۱۹	کتابخانه ای

ربرتو، مارن، جنیفر و جاکوب^۴ (۲۰۱۹) در مقاله خود با عنوان "حمایت از دانش آموزان ناراضی جنسیتی: آمادگی، تلاش‌های آموزشی و حمایت لازم مشاوران مدرسه"، ۱۷۴ مشاور مدرسه را که در دامنه سنی ۲۳-۷۷ سال بودند مورد مصاحبه قرار دادند. ملاک‌های ورود مشاوران مواردی را شامل می شدند: از جمله اینکه شرکت کنندگان حتما مشاور مدرسه باشند و تجربه کار با دانش آموزانی را که در اقلیت‌های جنسیتی هستند داشته باشند و حداقل سن آن‌ها ۱۸ سال باشد. مصاحبه‌ها با سوال‌های جمعیت‌شناختی مثل سن یا شرایط کاری و سطح تحصیلات آغاز شد و در ادامه سوال‌هایی در ارتباط با آموزش‌های گذشته و فعلی دانش آموزان در مورد موضوعات جنسیتی پرسیده شد و در آخر سوال‌هایی در خصوص اینکه خود مشاوران به چه میزان آمادگی کار با این دانش آموزان را دارند و تا چه میزان آموزش دیده‌اند پرسیده شد. تمرکز این مقاله بر تجربه مشاوران مدرسه در کار با دانش آموزان ناراضی جنسیتی بود. سوال‌های این پژوهش عبارت بودند از: ۱. میزان آمادگی مشاوران مدرسه در همکاری با دانش آموزان ناراضی جنسیتی چگونه است؟ ۲. مشاوران مدرسه چگونه بافت مدرسه را برای آموزش در خصوص مسائل جنسیتی آماده می‌کنند؟ ۳. مشاوران در مدرسه برای ارائه خدمات مناسب به این دانش آموزان به چه حمایت‌هایی نیاز دارند؟

سیمونز و کادرادو^۵ (۲۰۱۹) در پژوهش کیفی خود با عنوان "روایت مشاوران مدرسه در رابطه با دفاع از دانش آموزان^۸ LGBTQ"، ۹ نفر از مشاوران مدرسه را مورد بررسی قرار دادند. نمونه مورد پژوهش، مشاوران مدرسه‌ای بودند که در رنج سنی ۶۸-۳۱ قرار داشتند. شرایط ورود به پژوهش عبارت بودند از: مشاوران در مدارس مشغول به کار باشند و تجربه کار با دانش آموزانی که در اقلیت‌های جنسیتی هستند را داشته باشند و علاوه بر این به کار با این دانش آموزان علاقه داشته باشند، زیرا در این صورت احتمال اینکه پاسخ‌های صادقانه‌ای دهند بالا می‌رود. مهم‌ترین سوال این پژوهش که مصاحبه‌ها پیرامون آن انجام شده است این است که آیا مشاوران از این دانش آموزان حمایت می‌کنند؟

1 Goodrich

2 Anneliese

3 Matthew

4 Roberto

5 Simons

6 Maureen, Jennifer & Jacob

7 Cuadrad

8 Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, Queer

The Opportunities Challenges School Counselors Face Working with Students with Gender Dysphoria

علاوه بر این‌ها آنلیس و تئودور^۱ (۲۰۰۹) در پژوهش خود به نقش مشاوران مدرسه در مقاطع گوناگون تحصیلی در کار با افراد ناراضی جنسیتی پرداخته است. سیمونز، بک، آسپلاند، چان و بایرد^۲ (۲۰۱۸) در تحقیق خود توصیه‌هایی برای کار با دانش‌آموزانی که اقلیت جنسیتی هستند ارائه داده است. مادیو، مردیو، هالی و لاورا^۳ (۲۰۱۸) نیز در کار پژوهشی خود با تکیه بر نظریه برونفر برنر توصیه‌هایی را به مشاوران مدرسه برای کار با دانش‌آموزانی که در اقلیت‌های جنسیتی هستند ارائه می‌دهند. همچنین جک (۲۰۱۹) در پژوهش خود وسایل آموزشی را برای کار مشاوران مدرسه با دانش‌آموزانی که در اقلیت جنسیتی هستند معرفی می‌کند و در انتها نیز می‌توان به تحقیق گودیچ و لاک^۴ (۲۰۰۹) اشاره کرد که در آن اصول و برنامه‌هایی برای مشاوران مدرسه، در جهت کار با دانش‌آموزان اقلیت جنسیتی آورده شده است که از مجموع این تحقیقات نتایجی در خصوص نحوه ارتباط مشاوران مدارس، در کار با دانش‌آموزان ناراضی جنسیتی به‌دست آمده است که آن را به طور خلاصه در جدول ۲ مشاهده می‌کنید.

جدول ۲. مرور یافته‌های پژوهش‌ها

ردیف	سال	نویسنده اول	یافته‌ها
۱	۲۰۰۹	گودیچ	در این مقاله نمونه‌هایی از برنامه‌های مشاوران مدارس در کار با دانش‌آموزانی که در اقلیت جنسیتی هستند، ارائه شده است. این برنامه‌ها بر طبق الگوی ملی ASCA تهیه شده است. از جمله اصولی که برای مشاوران مدارس در کار با این دانش‌آموزان پیشنهاد شده است عبارتند از: مشاوران مدرسه وظیفه اخلاقی و حرفه‌ای دارند تا نیاز دانش‌آموزانی که در اقلیت‌های جنسیتی هستند را همانند دانش‌آموزان دیگر برطرف کنند، به‌عبارتی دیگر، هویت و تجربه‌های دانش‌آموزان در خلاخ نمی‌دهد بلکه دربستر روابط متقابل شکل می‌گیرد، به همین جهت، برنامه مشاوران مدارس باید مواردی همانند برنامه‌ریزی برای دانش‌آموز و مشاوره با او و فعالیت‌های پشتیبانی باشد و با توجه به نوع اقلیت جنسیتی، مشاوره با آنان متفاوت باشد. نکته حائز اهمیت این است که مشاوران مدرسه قبل از مداخله مستقیم از چند نکته آگاهی داشته باشند، مثلا عقاید و تعصبات خود را درباره گرایش و هویت جنسیتی بشناسند و پیرامون نیازهای منحصر به فرد دانش‌آموزان و خانواده آن‌ها اطلاعات لازم را کسب کنند و یک برنامه درمانی مناسب داشته باشند. مشاوران مدرسه بهتر است که ضمن ارائه خدمات مشاوره‌ای از پشتیبانی و مساعدت سایر کارکنان مدرسه نیز استفاده کنند.
۲	۲۰۰۹	آنلیس	در این مقاله به اهمیت نقش زبان و اصطلاحات مورد استفاده در کار با دانش‌آموزان ناراضی جنسیتی اشاره شده است. به‌عبارت دیگر بهتر است مشاوران در مخاطب قراردادن دانش‌آموزان و استفاده از کلمات، با آگاهی بیشتری عمل کنند. مشاوران باید به همکاران و والدین آموزش دهند که به مسائل، نگاهی جنسیتی نداشته باشند و برای دانش‌آموزان محدودیت‌های افراطی ایجاد نکنند. از موارد دیگر که لازم است به آن توجه شود، نیازهای این دانش‌آموزان و صلاحیت مشاور برای کار با این افراد است.
۳	۲۰۱۸	مادیو	در این مقاله با استفاده از الگوی زیست محیطی برونفر برنر ^۵ مشاورین مدارس در جهت تهیه برنامه جامع مشاوره‌ای، برای این دانش‌آموزان کمک کرده است. از جمله موارد تاکید شده این است که مشاوران مدارس قبل از کار با این دانش‌آموزان، موانع احتمالی مانند ترس از همکاران مدرسه، تحمیل ارزش‌ها و ... را بشناسند. البته از مشاوران مدرسه انتظار نمی‌رود که پاسخ تمام سوال‌ها را داشته باشند، بلکه بهتر است به عنوان مدافع حقوق نوجوانان، موانع احتمالی را پیش‌بینی کنند. بر اساس الگوی برونفر برنر مشاوران مدارس می‌توانند با برقراری ارتباط مناسب در سطح فردی و اجتماعی، ایجاد فضای امن در مدارس، تغییر سیاست‌های نامناسب مدرسه، تبعیض علیه

1 Theodore

2 Asplund, Chan & Byrd

3 Meredith, Haley, Laura

4 Luck

5 Bronfenbrenner's Ecological Systems Theory

این دانش‌آموزان را حذف کنند و با گروه‌های مختلف جامعه، برای کمک به این دانش‌آموزان همکاری کنند.			
این پژوهش، تاکید بر آموزش مشاوران دارد. بهتر است مشاوران خودکارآمدی خود را درخصوص آموزش مسائل جنسیتی، به والدین و همکاران و ... افزایش دهند. علاوه براین محافظت از این دانش‌آموزان در برابر آزار و اذیت، از وظایف مهم مشاور مدرسه است. علی‌رغم تمام محدودیت‌هایی که برای مشاوران مدارس وجود دارد آن‌ها می‌توانند تاثیر مثبتی بر این دانش‌آموزان بگذارند و جهان امن کوچکی را برایشان ترسیم کنند.	سیمونز	۲۰۱۸	۴
مشاوران در پاسخ به سوالات مربوط به میزان آمادگی آن‌ها برای کار با دانش‌آموزان اقلیت‌های جنسیتی، سه دسته پاسخ را ارائه دادند. عده ای معتقد بودند که از آمادگی کامل برخوردار نیستند و تاحدی آمادگی دارند، تعدادی باور داشتند که اطلاعات اضافی دریافت کردند و مابقی معتقد بودند که از آمادگی لازم برخوردار نیستند. علاوه بر این از چالش‌های عمده مشاوران مدرسه، مقاومت مدیران مدارس، در جهت برگزاری جلسات آموزشی مرتبط با مسائل جنسیتی برای والدین بود.	ربرتو	۲۰۱۹	۵
از جمله نتایج مهم این پژوهش، لزوم توجه به فضای امن اتاق مشاوره برای این دانش‌آموزان است، به‌طوری که مشاور، نقش مهمی در سلامت روان این دانش‌آموزان دارد. یکی از مسائلی که می‌تواند در جهت کمک به این دانش‌آموزان در نظر داشت، توجه به توانمندسازی و تاکید بر کشف نقاط قوت است.	سیمونز	۲۰۱۹	۶
نتایج تحقیقات این پژوهش بیانگر این است که دانش‌آموزان اقلیت جنسیتی، مورد آزار و اذیت بیشتری از سوی همسالان خود قرار می‌گیرند. این درحالی است که در مدرسه و خانه از حمایت‌های لازم برخوردار نیستند. توجه به نقش موثر مشاور مدرسه، می‌تواند در تصمیم‌گیری و بهبود اوضاع این دانش‌آموزان موثر باشد.	جک	۲۰۱۹	۷

بحث و نتیجه‌گیری

بررسی مطالعات مرتبط با مدرسه دانش‌آموزان ناراضی جنسیتی، نشان داده است که نقش مشاوران مدرسه در تعامل با این دانش‌آموزان بسیار مهم است. ممکن است دانش‌آموزان ناراضی جنسیتی به دلیل تجارب منفی در زندگی خود، با شدت بیشتری نسبت به دانش‌آموزان مطابق با جنسیت، آسیب‌پذیر باشند (گراسمن و داوگلی، ۲۰۰۶). برای اولین بار در سال (۲۰۰۳)، انجمن مشاوران مدارس آمریکا، از مشاوران مدارس خواست تا نقاط قوت دانش‌آموزان را به‌عنوان راهی برای ارتقا موفقیت دانش‌آموزان در نظر گیرند. در نسخه‌های جدیدتر، این مدل به‌دنبال توجه به نقش و عملکرد مشاور مدرسه به‌عنوان یک حمایت‌کننده است (انجمن مشاوره مدرسه آمریکا، ۲۰۱۲). تحقیقات نشان داده است که این دانش‌آموزان فشار زیادی را از سوی جامعه متحمل می‌شوند و این درحالی است که بسیاری از دانش‌آموزان در خانه نیز فاقد پشتیبانی لازم هستند (برامل و شارپ، ۲۰۱۰). این دانش‌آموزان نیاز دارند، در مدرسه پشتیبانی لازم را دریافت کنند تا زمان زیادی که در مدرسه هستند مورد آزار و اذیت قرار نگیرند. گراسمن و داوگلی (۲۰۰۶) گزارش کردند که به‌دلیل ترس از آزار و اذیت، تبعیض و شکستن تابوهای جامعه، کمبود پیشینه از تجارب و شیوع جوانان ناراضی جنسیتی، وجود دارد که باعث نامرئی شدن این افراد می‌شود. در این میان می‌توان گفت که مشاوران مدرسه در موقعیت خاصی برای کمک به این دانش‌آموزان قرار دارند، این درحالی است که برخی از آن‌ها برای حمایت از دانش‌آموزان شرایط سختی را تجربه می‌کنند؛ به‌عنوان مثال مدیران ممکن است از مشاوران برای حمایت از دانش‌آموزان ناراضی جنسیتی پشتیبانی نکنند (مادیو، مردیو، هالی و لاورا، ۲۰۱۸).

1 self-efficacy

2 Gossman & Daugelli

3 Brummel & Skarp

The Opportunities Challenges School Counselors Face Working with Students with Gender Dysphoria

لازم است مشاوران مدرسه قبل از مداخله مستقیم، بررسی‌هایی درباره عقاید و تعصبات خود، پیرامون مسائل مربوط به جنسیت داشته باشند، اهمیت استفاده از واژگان مناسب برای این افراد را بدانند، درباره نیازهای منحصر به فرد این افراد در خانواده اطلاعات داشته باشد و یک پروتکل درمانی را فراهم آورند (داگلی و کاس، ۱۹۹۴، به نقل از گودریچ و لوک، ۲۰۱۵). مشاوران مدارس می‌توانند آموزش‌های خود را از طریق برنامه‌های درسی و از طریق فعالیت‌های کلاسی و مشاوره فردی و گروهی ارائه دهند که در این مسیر، و ارزیابی خودکارآمدی و محیط بسیار مهم است. خودکارآمدی، مواردی از این قبیل را شامل می‌شود که چگونه می‌توانم این دانش‌آموزان را درک کرده و به آن‌ها کمک کنم؟ چگونه می‌توانم مدیر مدرسه را در جهت حمایت از دانش‌آموزان با خود همراه سازم؟. علاوه بر این در صورتی که مشاوران مدارس مجاز به صحبت در خصوص اقلیت‌های جنسیتی در کلاس به صورت مستقیم نباشند، می‌توانند به صورت فردی با دانش‌آموزان صحبت کنند (سیمونز، بک، اسپلاند، چان و بایرد، ۲۰۱۸). همچنین بهتر است که مشاوران مدرسه با دانش‌آموز، معلم و والدین همکاری لازم را داشته باشد تا طیف گسترده‌ای از رفتارهای جنسیتی که برای همه تجربه می‌شوند را درک کنند. ضروری است که مشاور، مدافع حقوق تمام دانش‌آموزان باشد تا آن‌ها احساس امنیت داشته باشند (چن هایز، ۲۰۰۶). در نتایج تحقیقات مادیو، مردیو، هالی و لورا (۲۰۱۸) آمده است که مشاوران مدرسه می‌توانند با برقراری ارتباط در سطوح فردی و اجتماعی و ایجاد فضایی امن برای همه دانش‌آموزان در مدارس، سیاستی در جهت رفع تبعیض برای دانش‌آموزان اقلیت جنسیتی داشته باشند و با گروه‌های مختلف جامعه برای ارتقای وضعیت این افراد همکاری داشته باشند.

طبق پژوهش‌هایی که در حیطه ارتباط مشاوران مدرسه با دانش‌آموزان ناراضی جنسیتی جمع‌آوری شده است، می‌توان گفت که تاثیر مشاوران مدرسه در ایجاد محیطی خصمانه و یا حمایت‌گرانه برای این دانش‌آموزان، انکارنشده است. انواع دستورالعمل‌های مناسب برای ارتباط با این دانش‌آموزان را می‌توان در دو طبقه خودنگری مشاور و تعامل با دانش‌آموز ناراضی جنسیتی قرار داد. در طبقه بندی مربوط به خودنگری مشاور، لازم است مشاوران قبل از کار با این دانش‌آموزان، از عقاید و تعصبات خود در زمینه مسائل جنسیتی و توانایی و علاقه خود در کار با این دانش‌آموزان، آگاهی داشته باشند. علاوه بر این لازم است مشاوران در تعامل با این دانش‌آموزان به نیازهای آن‌ها توجه کرده و حمایت‌های لازم را انجام دهند. از جمله حمایت‌های لازم می‌توان به فراهم کردن فضایی امن در مدرسه، رفع تبعیض و نگاه جنسیتی، آگاهی در استفاده از واژگان مناسب، شناخت موانع احتمالی، توجه به نقاط قوت دانش‌آموزان و ارائه آموزش‌های لازم در زمینه مسائل مربوط به ناراضی جنسیتی به عوامل مدرسه و والدین دانش‌آموزان اشاره کرد. توجه به این مسائل می‌تواند گامی موثر در جهت روشن‌سازی چالش‌ها و نحوه رویه رو شدن با آن‌ها، در تعامل مشاور و دانش‌آموز ناراضی جنسیتی باشد.

منابع

- انجمن روان‌پزشکی آمریکا. (۲۰۱۳). *راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی (DSM-5)*. ترجمه فرزین رضائی، علی فخرایی، آتوسا فرمند، علی نیلوفری، ژانت هاشمی آذر و فرهاد شاملو. (۱۳۹۶). چاپ سوم، تهران: انتشارات ارجمند.
- اوجانی، ر، مهری‌نژاد، ا؛ فرح‌بیجاری، ا. (۱۳۹۴). مقایسه سبک‌های هویت و تصور از خود در گروهی از زنان و مردان ناراضی جنسیتی با افراد عادی. پایان نامه کارشناسی ارشد، روانشناسی بالینی، دانشگاه الزهراء (س).
- جواهریان، ف و کوچکیان، ف. (۱۳۸۵). اختلال هویت جنسی و ابعاد اجتماعی آن: بررسی پدیده ناراضی جنسی در ایران. *مجله رفاه اجتماعی*، ۲۱، ۲۶۵-۲۹۲.
- دادفر، م؛ یکه یزدان دوست، ر؛ دادفر، ف. (۱۳۸۸). بررسی الگوهای شخصیتی بیماران مبتلا به اختلال هویت جنسی. *مجله علمی پزشکی قانونی*، (۲) ۹۶-۹۹، ۱۵.
- سادوک، ب؛ سادوک، و؛ روثیز، پ. (۲۰۱۵). *خلاصه روانپزشکی*. ترجمه فرزین رضاعی (۱۳۹۴). چاپ چهارم، تهران: انتشارات ارجمند.

صفری شالی، ر و عبدمولایی، آ. (۱۳۹۵). تاثیر عوامل اجتماعی شدن بر هویت نوجوانان (همسالان، مدرسه و رسانه). *فصلنامه خانواده و پژوهش*، ۲۷، ۱۱۷-۱۳۶.

کوئن، ب. (۲۰۰۵). *مبانی جامعه‌شناسی*. ترجمه غلامعباس توسلی و رضا فاضل (۱۳۹۱). چاپ دوم، تهران: سمت.
 منادی، م؛ فرشی صبح خیز، ف. (۱۳۸۹). بررسی نقش هویت مادران در شکل‌گیری هویت جنسیتی دختران نوجوان شهرتهران. *پژوهشنامه علوم اجتماعی*، ۴(۴)، ۷-۳۱.

منادی، مرتضی. (۱۳۹۲). *جامعه‌شناسی آموزش و پرورش*. تهران: انتشارات آوای نور.
 موحد، م؛ حسین زاده کاسمانی، م. (۱۳۹۱). رابطه اختلال هویت جنسی با کیفیت زندگی. *فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی*، ۱۲(۴۴)، ۱۱۱-۱۴۲.
 وکیلی، م؛ حاج‌حسینی، م؛ جواهری، ع. (۱۳۹۹). مدرسه و هویت جنسیتی: مطالعه پدیدارشناختی چالش‌های هویتی نوجوانان ناراضی جنسیتی در مدرسه. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشگاه تهران.

Anneliese, A. S., & Theodore, R. B. (2009) Creating Developmentally Appropriate, Safe Counseling Environments for Transgender Youth: The Critical Role of School Counselors, *Journal of LGBT Issues in Counseling*, 3:3-4, 215-234, DOI: 10.1080/15538600903379457

Byrd, R., & D. G. Hays. (2012). "School Counselor Competency and Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender and Questioning (LGBTQ) Youth." *Journal of School Counseling* 10 (3): 1-28.

Chen-Hayes, S. (2001). "Counseling and Advocacy with Transgendered and Gender-Variant Persons in Schools and Families." *Journal of Humanistic Counseling, Education and Development* 40: 34-48.

Chen-Hayes, S. F. (2006). Counseling and advocacy with transgender and gender-variant persons in schools and families. *Journal of Humanistic Counseling, Education, & Development*, 40, 34-49.

Dadfar, F., Dadfar, M., yekeyzandust, R. (2009). Study of personality patterns in patients With gender identity disorder. *Scientific Journal of Forensic Medicine*. 15(2), 96-99.

Dessel, A. B., Kulick, A., Wernick, L. J., & Sullivan, D. (2017). The importance of teacher support: Differential impacts by gender and sexuality. *Journal of Adolescence*, 56, 135-144. [https:// doi.org/10/1016/j.adolescence.2017.02.002](https://doi.org/10/1016/j.adolescence.2017.02.002).

Goodrich, K. M., & LUKE, M. (2015). LGBTQ Responsive School Counseling. *Journal of LGBT Issues in Counseling*, (3), 113-127.

Grossman, A. H., & Daugelli, A. R. (2006). Transgender youth and life-threatening behaviors. *Suicide Life Threat Behav*. 2007 Oct;37(5):527-37. doi: 10.1521/suli.2007.37.5.527. PMID: 17967119.

Jack D. S. (2019). School Counselor Transgender Intersex Advocacy Competence Scale(SCTIACS): Construction and Validation. *Professional School Counseling*, 23(1): 1-15. DOI: 10.1177/2156759X19873902

Kon, A. A. (2014). Transgender children and adults. *American Journal of Bioethics*, 14, 48-50. doi:10.1080/15265161.2014.862410

Kosciw, J. G., Greytak, E. A., Giga, N. M., Villenas, C., & Danischewski, D. J. (2016). The 2015 National School Climate Survey: The experiences of lesbian, gay, bisexual, transgender, and queer youth in our nation's schools. *New York, NY: GLSEN*.

Kristopher M. Goodrich & Melissa Luke (2009) LGBTQ Responsive School Counseling, *Journal of LGBT Issues in Counseling*, 3:2, 113-127, DOI: 10.1080/15538600903005284

Lassiter, P. S., & Sifford, A. M. (2015). Perceptions of a Gay-Straight Alliance club ban: School counselors and advocacy for LGBTQ students. *Journal of School Counseling*, 13(10), 1-41.

Matthew J. Beck, Meredith A. Rausch, Haley D. Wikoff & Laura L. Gallo (2018) Ecological Considerations and School Counselor Advocacy With LGBT Students, *Journal of Counselor Leadership and Advocacy*, 5:1, 45-55.

Petty, T., Good, A., & Putman, S. M. (2016). *Handbook of research on professional development for quality teaching and learning*. Hershey, PA: IGI Global.

Roberto L. A, Maureen C. K, Jennifer G. H & Jacob H. (2019). Supporting transgender students: School counselors' preparedness, training efforts, and necessary support, *Journal of LGBT Youth*.

Shi, Q., & Doud, S. (2017). An examination of school counselors' competency working with lesbian, gay and bisexual and transgender (LGBT) students. *Journal of LGBT Issues in Counseling*, 11(1), 2-17.

Simons, J. D., Beck, M. J., Asplund, N. R., Chan, C. D.& Byrd, R. (2018). Advocacy for gender minority students: recommendations for school counselors. *Sex Education*, 18:4, 464-478.

Simons, J., & Cuadrado, M. (2019). Narratives of School Counselors Regarding Advocacy for LGBTQ Students. *Professional School Counseling*,22(1), 1-9.

Simons, J. D., & Russell, S. T. (2019). Educator interaction with sexual minority students. *Manuscript submitted for publication*.

Singh, A. A., & BURNES, T. A. (2014). Creating Developmentally Appropriate, Safe Counseling Environments for Transgender Youth: The Critical Role of School Counselors. *Journal of LGBT Issues in Counseling*, 3, 215-234.

Singh, A. A., Kosciw, J. G. (2016). School counselors transforming schools for lesbian, gay, bisexual, transgender, and queer (LGBTQ) students. *ASCA*, 20(1a), 1-4.

The Opportunities Challenges School Counselors Face Working with Students with Gender Dysphoria

- Super, J. T., and L. Jacobson. 2011. "Religious Abuse: Implications for Counseling Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender Individuals." *Journal of LGBT Issues in Counseling* 5 (3-4): 180-196.
- Swanson, K., & Gettinger, M. (2016). Teachers' knowledge, attitudes, and supportive behaviors toward LGBT students: Relationships to gay-straight alliances, antibullying policy, and teacher training. *Journal of LGBT Youth*, 13, 326-351.
- Wimberly, G. L. (2015). LGBTQ issues in education: Advancing a research agenda. *Washington, DC: American Educational Research Association*.